

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XII. Obstacula Caesaris Farnesio proposita, ne Concilium aperiretur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

Obstacula Cæsaris Farnesio proposita, ne Concilium aperiretur.

Legatus comiter quidem à Cæsare acceptus est: sed in primis congressibus animaduertit, Tridentinorum suspicionem in eorum oculis non ab umbra coniectam, sed à re solida, & reapse Concilium haudquaquam appeti. Etenim vbi primùm Legatus illud proposuit, Carolus, qui anteauctore tempore Concilij auctorem se ostentauerat, dum Germanis acceptum credidit, tunc aliò vocem deflexit, ratus, inde efferatam Protestantium factionem in extremos furores exarsuram. Respondit itaque: Negotium illud à Pontifice tentatum ac inceptum, ad eundem pariter pertinere; se rerum huiusmodi haud satis peritum, præsertim cum diu nulla Synodus Oecumenica extitisset: proinde nihil sibi superesse quod adderet, nisi in iudicio Pontificis rem committere, cuiusque egregium animum commendare. Videri sibi quidem opus esse, vt hæreticis hisce aliquâ ratione consuleretur, cum ex quantavis breui cunctatione timendum esset, ne parum superfuturum sit in iis Provinciis & Pontificiæ & Cæsareæ auctoritatis. Ostendit, se non ignorare suos Hispanos Antistites adhuc abesse: sed facile acquieuit Farnesio respondenti, Prima hæc initia solam caremoniarum esse celebritatem, quæ tamen aduentum Præfulum sollicitaret, quippe tunc nihil ambigentium, se fructuose aduenturos: inter primordia, primamque Sessionem, multoque magis reliquas posteriores, in quibus grauiora perpendenda, haud modicum intercessurum temporis, & quantum satis illis futurum erat. Tum Legatus, animaduerso Cæsaris animo nondum certo quid vellet, seu quâ loquendi formâ quod volebat exponeret, quò dubia euitaret responsâ, gnarus ambigua semper ex potentiorum sententia explicari, Cæsarem rogauit, ne grauaretur, se prius expensâ, sibi postmodum respondere. Assensus est Carolus, suaque sensâ per Granuelanum se illi dixit aperturum. Hic die postero vnâ cum Episcopo Atrebatensi & Diaquesio, qui Cæsari à secretis erat, Legatum conuenit; eumque percontatus de necessitate Concilij, post eadem quæ pridie Cæsar audierat, à Farnesio hîc repetita, respondit: Ea sane sibi comprobari: sed Protestantes futuræ damnationis iam certos, ad primam Concilij quasi iam portarum apertionem, ad arma conclamaturus, non modò ne inermes ipsi deprehenderentur, sed quò Catholicos opprimerent, bellumque inferrent in Italiam, Religionis

Dux Epistolæ Farnesij ad Legatos, 22. Maij, cum exemplari Epistolæ quam ad Pontificem scribebat.

1545.

gionis arcem sibi execratam, & quam sperabant præsidio destituta se inuasuros. Sibi ea omnia liquidò explorata: proinde se nosse percipere, quibus esset viribus Pontifex hocse motus comprehensum. Afferuit; nihil à Germaniæ Catholicis sibi pollicendum, quin nervi animique defecissent: Cæsari, tot thesauris in præterita bello profusis, nihil esse reliqui quod offerret, nisi seipsum; adeoque cuncta bello robora à Pontifice suppeditanda.

Hæc nimium morosè dicta Farnesio visa, qui hæc reposuit: Pontificem superioribus cunctis periculis animi sui amplitudinem suæ potentiae suæ angustias præ se tulisse; idemque nunc pro sua vniuersa parte præstiturum; sed suæ ditionis opes rei vniuersæ molimina tuis non esse: Arma sacrosanctæ potestatis sibi à Christo concessis, his vsurum intrepidè ad Religionem tuendam: Humanæ potentia rela longè validiora Cæsari aliisque Principibus tributa, quò illi contorquerent in eos, qui priorum insensibilem aciem negligebant. Efflagitatum in variis Germaniæ Comitibus Oecumenicam Synodum, à Pontifice semper exhibitam, indictamque in vrbibus, quæ ipsis placuissent: Postremò in Spirensi Conuentu Tridentum ab eodem selectum; ibi postea à Pontifice indictam, per solutis sibi gratia à Norimbergensibus Comitibus. Ideirco nunc omnino par esse, nec illam exequi, non solum ne videretur illud Nationibus Christianis; sed etiam, vt clarissimo Diuini Spiritus lumine Catholicæ doctrinæ candor emicaret, hæresisque maculæ detegerentur; atque vt ex communi consilio & consensu corruptelis mederetur, quibus forsitan Ecclesiastica disciplina debilitata languebat. Plura vniuersaque dicta, & iterati congressus, disserente semper Granueliano quasi ex priuata sententia, non Cæsaris nomine; quicum tamen haud dissimulabat eadem verba fecisse. Sed eò tandem recedens eius oratio, vt, si Pontifici quidem luberet aperire Concilium ac profèqui, suo animo satisfaceret: simul etiam significabat, Cæsarem ab ea cura se subduendum. Nec his dissimilia excepit Farnesius à Rege Romanorum, præsentè Truxesio.

Legatus, ad suspicandum naturam pronus, vt alibi notauimus, veritus est, ne subtiliori artificio Carolus vteretur: velle scilicet, hæc dilato Concilio, exugere à Protestantibus delinitis quam maximam posset subsidia, ac præcipuè pecuniam anno superiore collatam ad bellum Gallicum, quod postea dissolutum, ac maiori ex parte ipsorum manu seruatum; hinc verò à Pontifice, ad hæreticos armorum robore subigendos inflammato, bonam in præsentia pecuniam extrahere; quæ sibi plurimum conduceret ad id, quod, vt dicitur,

1545.

mus, intendebat; hoc est, ad continendos in obsequio erga se Protestantes, cum per eam ipsis formidabilior, adhiberet hoc pacto efficacissimum alexipharmacum, quod constare solita est timoris acrimonia cum indulgentiæ dulcore permixta. At verò ubi Concilium inchoaretur, timere Cæsarem, ne in Comitibus à Protestantibus per indignationem desereretur, quidquid postulasset denegantibus. Eoque altius ea suspicio Legati animo infigebatur, quòd ab ipso Cæsare cognouerat, id temporis nullum à Turcis instare metum; quin Regis Galliæ hortatu hominem Constantinopolim missum, qui de induciis comparandis ageret. Quare non apparebat, cur Cæsar, iam penè liber à periculis ac difficultatibus externi belli, ita sese timidum, ita debilem ostentaret, cum solis Lutherani decertaturus.

4 Hæc omnia mihi perspecta in literis Farnesij ad Legatos Tridentini, & in exemplo epistolæ ipsis communicatæ de iis, quæ habebat in animo ad Pontificem scribere, egregiæ falsitatis affirmationem Suavianam conuincunt, nimirum, Farnesij missionem eò spectasse, ut Carolum bello in Protestantes implicaret, adeoque à petitionibus Concilij distraheret. Neque in hoc deliquit solum, affirmando ut verum quod ignorabat, sed quod non esse verum pernoscebat. Et enim etiamsi careret literis Farnesij Legati, Suavi prorsus ignotis, ex responsione à Tridentinis illi reddita, * inclusa in volumine literarum, quas lustravit Suavis, & quam mox afferemus, oppositum huic calumniæ deprehenditur.

* 26. Maij.

5 Igitur intelligentes Legati, Præsules discessum meditari, ubi Synodi primordia longius protraherentur, fidesque abrogaretur nuntiis præteritis, * Pontificem rogarunt, ipsos præsentibus mandatis præmuniret, per quæ sibi esset in promptu rem exequi, statim ac sensa Caroli ex Farnesij nuntiis innotuissent. Atque ad eam rem Pontifici proposuere, Responsum vno ex tribus modis à Cæsare concipi posse: Aut inceptionem Synodi sibi probari: aut eam à se Pontifici permitti: aut denique sibi non probari. Proinde ipsos ab eo se petere, quid sibi in quouis ex tribus responsis agendum. Rescripsit Paulus: Si Cæsar approbaret, * illicò Synodum inchoarent: si permitteret Pontifici, idem peragerent, dummodò permissioni non adnecteretur aliqua opposita ratio, maturius expendenda; si enim ita contingeret, aut Cæsar rem improbaret, Româ, quid agendum expectarent.

* Literæ Legatorum ad Card. S. Florentiæ, 22. Maij.

* Literæ Card. S. Florentiæ, 21. Maij. 1545.

6 Tam verò ubi à Farnesio quæ iam memorauimus accepere, vehementer commoti, in hanc sententiam rescribere: * Nec nouum, nec

* 26. Maij.

nec

1545. nec præter expectationem esse, Protestantes legitimo Concilio refragaturos; unde mirari se, ob eam causam pristinae suae voluntati Cæsarem haud insistere. Sed cum hoc euitari non posset, velle se impensè Legatum admonitum, vt in eo negotio tam apertè se gereret, vt cuiuslibet mortalium perspectum planeque persuasum foret, exoptari Concilium à Pontifice, & quod in eo esset, promoueri, nec rem ab illo prætermitti, nisi inuiso eo, quod Cæsar non assentiret. Ac sanè tam dilucidà testificatione eò magis opus esse, quod Cæsar Comitibus publicè fuerat pollicitus (vt enarrauimus) se alia Comitia indicturum super Religionis controuersis, vbi Concilium ante Comitiorum, quæ tunc agebantur, exitum nondum esset apertum. Quapropter oportere palàm fieri illi Conuentui, vniuersæque Christianæ Reipublicæ, Concilium, quantum spectaret ad Pontificem, iam expandi, adeoque nullam inde ansam Cæsari porrigi seruandæ promissi, auctoritati Pontificiæ indecori; atque huiusmodi plane verba epistolæ apposuerit, cuius exemplar Romam ad S. Floræ Cardinalem transmissum eodem die: *Quod in nobis esset, Pontifici quibus proponeremus, vt mallet suam Sedem deserere, Clauesq; Diuo Petro restituere, quàm tolerare, vt profana potestas sibi arroget integram auctoritatem in Religionis causis peragendis, eo prætexto colore, quòd Ecclesiastico muni-ri suo defuisset in Concilio celebrando.*

* Literæ ad Card. S. Floræ, 26. Maij.

Prolixius deinde Pontifici exposuere, * sibi vndique angustia obuersari, cum intelligerent ex vna parte, haud incepto Concilio communiter homines, qui manum potius quàm linguam oblectuant, à calumniis in Pontificem minimè destituros, quasi per fraudem omnia præterita iam spondidisset, & mero furo futuræ expectationes obliniret: præterquam quòd in eo rerum statu reque periculosum ac indecens futurum esset, omnino Synodum claudere, ac ita suspensam habere: & verisimile videri, Principes diuersarum suarum vtilitate ductos neuriquam concordaturos. Ex altera parte, si Principibus inuitis aperiretur, perinde futurum, ac celebrare Concilium, quantum ad rem ipsam, haud Oecumenicum; cuius liqueret, Episcopos in eo adeundo adherere Principum votis, in quorum ditionibus suas Sedes obrinebant.

* Totum constat ex Epistola Legatorum ad Card. S. Floræ, 12. Maij, cum exemplari arcanarum Literarum, quas ipsis miserat Nuntius Mignanellus, 28. Aprilis.

Hoc postremum eò fortius vrgebat, quòd suspicabantur, Galorum Regem eodem erga Concilium languore tepescere. Quare non solum ad eum vsque diem neminem e suo Regno illuc mittere, sed Grignanus, ipsius Orator apud Cæsarem, dixerat, * A se laudari, si loco Concilij designarentur ex qualibet Natione docti viri ad discceptandum, agitandamque concordiam cum Lutheranis, & multiplex

mulque adiecerat : Quemadmodum hi Tridentum numquam conuenturi erant , ita posse illis fortasse suaderi , vt Metas accederent , quò paratior esset cuiusvis Nationis concursus . Quamquam reuera destinaret Rex ante aliquot hebdomadas suos ad Concilium Oratores : * sed vel id ignorabant Legati , vel suspicabantur vocem esse ac speciem inanem . In ea perplexa mentis fluctuatione , noua lucis aliquid à Farnesij Legati reditu expectandum putabant ; nec timendum interea , ne quid in Comitibus aduersi decerneretur , cum Turcicorum armorum terror iam sopitus , non amplius illorum exitum sollicitaret .

C A P V T X I I I .

Farnesij Cardinalis reditus . De bello Protestantibus inferendo negotium . Varia Tridenti euenta .

Suspiciones Farnesij de Cæsaris animo euentus difflauit , quo spatium , quæsitam à sincero Principe moram illam Concilij , quò validius aperiretur , dum ipse meditabatur cum sacri armamentarij telis , suorum quoque militum in Lutheranos arma coniungere . Verum , vti Cæsariani supra quam verum esset vires Pontificias opinione attollebant , adeoque pro ea mensura parcum in subsidijs Pontificem , & languidum in votis existimabant ; ita pariter Pontificij apud animum suum potentiam Cæsaris amplificabant , sibi que persuadebant , eum nolle quod posse inficiabatur , cum humani sit ingenij , neminem in aliena domo eas angustias opinari , quas experitur in sua .

Neque Concilij retardatio noxia contigit . * Ea siquidem Pontificis testificatio per suos in Germania Nuntios elatâ voce vulgata facta fuit , vt cunctis tandem exploratum redderet , nihil ab eo per simulationem agi ; animosque Catholicis addidit , vt Spirensis Decreti confirmationi resisterent . Et ex alia parte rei procrastinatio Lutheranos cohibuit , ne acti rabie præcipites ruerent in Catholicos ; quod molestissimas turbas excitasset , antequam armorum inducitur cum Othomanno perficerentur , * vt Tridentinus Cardinalis ad Farnesium scripserat . Interea quâ vt ignobilis otij species vitaretur , quâ vt Patres iucundâ solertia , & auctoritatis exercitatione detinerentur , ne per tadium , prout militibus lentæ obsidioni defixis accidere solet , dilaberentur ; auctor erat Tridentinus , vt per dies singulos daretur opera iis parandis , ac disponendis , quæ Concilio vni futura erant . Atque ita peractum : nec deerant quotidie tum

Pars I.

299

noua

1545.

* In Fonte Belle Aque 30. Maij 1545. vt in libro Gallici sermonis, vbi multi existant Commentarij ad Concilium spectantes, qui sæpius citabuntur, iuxta factas additiones in Parisiensis impressione ann. 1654. apud Cra-noisium.

* Literæ Nuntij Mignanelli, 30. Maij.

* Literæ Tridentini Cardinalis ad Farnesium, 18. Maij.